

Слимак і трояндовий кущ

Ганс Крістіан Андерсен

Переказ Віти Левицької

Сад був оточений живою огорожею з ліщини. За огорожею розкинулись поля й луки, де паслись корови й вівці. Посеред саду пишно квітнув трояндовий кущ, а під ним сидів слимак.

— Заждіть-но, ще прийде мій час, — казав він. — Я подарую світові навіть більше, ніж ці троянди, чи горіхи, чи молоко, яке дають корови та вівці.

— Я чекаю від тебе чогось по-справжньому великого, — сказав трояндовий кущ. — А дозволь поцікавитись: коли саме це станеться?

— Я нікуди не поспішаю, — сказав слимак. — Це ти підганяєш час. А недарма кажуть: скорий поспіх — всім на посміх!

Цілий рік слимак лежав на одному місці, на осонні під трояндовим кущем, що квітнув трояндами — свіжими й прекрасними, як завжди. Слимак наполовину виповз зі своєї мушлі, випростав свої ріжки, потім утягнув їх назад.

— З минулого року нічого не змінилось! Ніякого прогресу! Трояндовий кущ квітне собі, а вперед не рухається!

Минуло літо, за ним осінь. На трояндовому кущі красувались квіти. Коли ж погода стала вогка й похмура, кущ похилився до землі, а слимак заповз у землю.

Наступного літа знову розквітнули троянди, і слимак теж виповз зі свого сховку.

— Ти вже старий, — сказав слимак трояндовому кущеві. — Незабаром ти помреш. Ти вже дав світові те, що міг. Чи важливим був твій внесок? Спірне питання, та я й не маю часу про це думати. Але ось що ясно: ти не зробив ані кроку для внутрішнього розвитку, не спромігся створити щось іще. Ти маєш що сказати на свій захист? Незабаром ти перетворишся на засохлого патичка. Розумієш, про що я?

— Ти лякаєш мене, — сказав трояндовий кущ. — Я ніколи про це не думав.

— Та ти взагалі не хотів думати. Чи ти колись задумувався, чому ти цвітеш, і як проходить твоє цвітіння, — чому саме так, а не інакше?

— Ні, — відповів трояндовий кущ. — Я квітнув із радістю, бо не вмів робити нічого іншого. Сонце світило і зігрівало мене, повітря дарувало свіжість. Я пив чисту росу й дощові краплини. Я дихав і жив! Із землі до мене надходила сила, й повітря живило мене теж. Я завжди відчував щастя, і тому відчував потребу цвісти. Ось таке в мене було життя — я не міг чинити по-іншому.

— Ти мав дуже легке життя, — зазначив слимак.

— Авжеж. Я мав усе, що треба було, — сказав трояндовий кущ. — Але ти навіть більш обдарований, ніж я. Ти — одна з тих натур, гострий розум яких вражає світ.

— Я цього робити не збирався! Що таке світ? Та він — ніщо для мене! Мені цілком вистачає себе самого.

— Але хіба ми не для того живемо на землі, щоб ділитись усім найкращим із

іншими? Віддавати іншим усе, що можемо? Так, в мене є лише троянди. Але ти, так щедро обдарований, що ти дав світові? Що ти йому подаруєш?

— Що я дав? Що я подарую? Та плювати я хотів на світ. Він нічого не вартий, тож мене не обходить! Якщо хочеш, можеш і далі віддавати свої троянди. Ти ж нічого іншого не вмієш. Хай ліщина приносить горіхи, а корови й вівці дають молоко — кожен із них старається для когось. А я старатимусь для себе. Зараз закриюсь у мушлі, й баста! Світ для мене нічого не означає!

Слимак заліз у свій будиночок і зачинив дверцята.

— Це дуже сумно, — промовив трояндовий кущ. — Я не можу замкнутись у собі. Єдине, що я можу, — вирощувати троянди. Потім із них облітають пелюстки, їх підхоплює вітер. Але якось я бачив свою троянду, що лежала в молитовнику господині. А іншу троянду приколола собі на груди молода вродлива дівчина. Ще одну квітку поцілувала дитина, радіючи життю. Усе це тішить мене, наче справжнє благословення. Ось такі мої спогади, моє життя.

І трояндовий кущ далі квітнув, поки слимак лежав без діла у своєму будиночку й міркував про те, що світ для нього — ніщо.

Минули роки.

Не стало слимака, усох трояндовий кущ. Навіть троянда в молитовнику зотліла. Але в садку вирости інші трояндові кущі, й оселились інші слимаки. Вони так само зачинялись у своїх будиночках і сердилися на весь світ, бо він їх не обходив.

Нашу історію можна почати спочатку. І щоразу вона буде такою самою.